

Archaeological site of Keramikos

148 105 53

37.9780932, 23.7166157

Ο αρχαιολογικός χώρος του Κεραμεικού περιλαμβάνει τμήμα του Θεμιστόκλειου τείχους, τις γνωστές πύλες της Αθήνας Δίπυλο και Ιερά πύλη, το Πομπείο, τον ταφικό περίβολο με τη στήλη της Ηγησούς, το Δημόσιο σήμα και άλλα γνωστά ταφικά μνημεία. Η είσοδος στον εκτάσεως 45 περίπου στρεμμάτων, αρχαιολογικό χώρο του Κεραμεικού βρίσκεται στην οδό Ερμού.

Το 478 π.Χ. η κατασκευή του Θεμιστόκλειου τείχους που περιέβαλε κυκλικά όλη την αρχαία πόλη και κατασκευάστηκε βιαστικά μετά την αποχώρηση των Περσών εν όψει του σπαρτιατικού κινδύνου, διαιρεί το χώρο στον έσω και έξω Κεραμεικό. Το εντός των τειχών τμήμα χρησιμοποιείται για οικιστική εγκατάσταση, ενώ το εκτός διατηρεί την ταφική του χρήση. Τμήμα του Θεμιστόκλειου τείχους που διασχίζει τον Κεραμεικό από βορρά προς νότο σώζεται σήμερα.

Δύο ήταν οι σημαντικότερες πύλες του τείχους στην περιοχή αυτή: το Δίπυλο, η επισημότερη και μεγαλύτερη πύλη της Αθήνας από όπου διερχόταν η οδός προς την Ακαδημία Πλάτωνος, και η Ιερά Πύλη με την οδό προς την Ελευσίνα. Από την Ιερά Πύλη ξεκινούσε η Ιερά οδός απ' όπου διερχόταν η πομπή των Ελευσίνιων Μυστηρίων ενώ από το Δίπυλο ξεκινούσε η πομπή της εορτής των Παναθηναίων και δια της ομώνυμης οδού ανερχόταν στην Ακρόπολη. Η προετοιμασία της πομπής των Παναθηναίων γινόταν στο μεγάλο κτήριο με περίστυλη κεντρική αυλή που βρέθηκε πλάι στο Δίπυλο, ακριβώς πίσω από τα τείχη, ονομαζόμενο από τους αρχαίους συγγραφείς Πομπείον. Το οικοδόμημα αυτό χρονολογείται στα τέλη του 5ου αι. π.Χ.

Την κλασική περίοδο (5ος - 4ος αι. π.Χ.) τις οδούς πλαισιώνουν νεκροταφεία και ταφικά μνημεία, συνήθως οικογενειακά, συχνά διακοσμημένα με επιτύμβια μνημεία και ανάγλυφα. Περίφημα είναι το ταφικό μνημείο του Δεξιλέω, η στήλη της Ηγησούς που χρονολογείται γύρω στο 400 π.Χ., το ανάγλυφο της Δημητρίας και Παμφίλης, ο ολόγλυφος μαρμάρινος τάυρος από τον ταφικό περίβολο του Διονυσίου από τον Κολλητό του 345 π.Χ. περίπου και άλλα.

Στην οδό προς Ακαδημία, έξω από το Δίπυλο, δημιουργείται το ' ' Δημόσιον Σήμα' ' το δημόσιο δηλαδή νεκροταφείο, ο χώρος ταφής των επιφανών Αθηναίων και των πεσόντων στις μάχες. Εδώ εκφώνησε ο Περικλής τον Επιτάφιο Λόγο για τους πρώτους νεκρούς του Πελοποννησιακού πολέμου (430 π.Χ.).

Ο αρχαιολογικός χώρος του Κεραμεικού αποτελεί μικρό μόνο μέρος του αρχαίου αττικού δήμου των Κεραμείων, ενός από τους μεγαλύτερους της αρχαίας Αθήνας, ο οποίος βρισκόταν στη βορειοδυτική παρυφή της πόλης. Ο χώρος του Κεραμεικού περιβάλλεται σήμερα από τις οδούς Ερμού, Πειραιώς και Ασωμάτων. Όπως υποδηλώνει το όνομά του, υπήρξε περιοχή εγκατάστασης αγγειοπλαστών και αγγειογράφων και ο κύριος τόπος παραγωγής των περίφημων αττικών αγγείων. Η παραποτάμια περιοχή του Κεραμεικού πλημμύριζε συνεχώς και δεν ευνοούσε την κατοίκηση. Άρχισε έτσι να

χρησιμοποιείται ως χώρος ταφής, και σταδιακά έγινε το σημαντικότερο νεκροταφείο της αρχαίας Αθήνας.

Οι τεχνίτες εγκαταστάθηκαν στην περιοχή του Κεραμεικού χάρις στα κατάλληλα για την κατασκευή αγγείων αργιλώδη εδάφη που περιβάλλουν τον μικροσκοπικό ποταμό Ηριδανό. Ο Ηριδανός, που ρέει σήμερα μέσα στον αρχαιολογικό χώρο, είχε εξαφανιστεί επί αιώνες, θαμμένος από επιχώσεις 8-9 μ. έως δηλαδή τη σημερινή στάθμη της οδού Ερμού. Έμεινε θαμμένος μέχρι το 1960 και αποκαλύφτηκε με τις ανασκαφές.

Οι αρχαιότεροι τάφοι χρονολογούνται στην Πρώιμη Εποχή του Χαλκού (2700-2000 π.Χ.). Από την υπομυκηναϊκή περίοδο (1100-1000 π.Χ.) και εξής το νεκροταφείο αναπτύσσεται συνεχώς. Κατά τη γεωμετρική (1000-700 π.Χ.) και αρχαϊκή (700-480 π.Χ.) περίοδο οι τάφοι πληθαίνουν, εντάσσονται σε ταφικούς τύμβους ή σημαίνονται με επιτάφια μνημεία. Από την ελληνιστική περίοδο έως τους παλαιοχριστιανικούς χρόνους (Από το 338 π.Χ. έως περίπου τον 6ο αι. μ.Χ.) συνεχίστηκε αδιάκοπα η λειτουργία του νεκροταφείου στον ίδιο χώρο.

Τα σημαντικότερα αθηναϊκά αγγεία της εποχής έχουν βρεθεί σε τάφους του Κεραμεικού. Μεταξύ αυτών και η περίφημη « οινόχνη του Διπύλου», με την αρχαιότερη ελληνική αλφαβητική επιγραφή (δεύτερο ήμισυ του 8ου π.Χ. αι.). Οι ανασκαφές στον Κεραμεικό άρχισαν από την εν Αθήναις Αρχαιολογική Εταιρεία το 1870 με διευθυντή τον Στ. Κουμανούδη. Κατά τις επόμενες δεκαετίες οι ανασκαφές συνεχίστηκαν σε συνεργασία με τους Γερμανούς A. Brueckner και F. Noack ενώ από το 1913 μέχρι σήμερα συνεχίζονται από το Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο.

Στον αρχαιολογικό χώρο του Κεραμεικού πραγματοποιούνται περιοδικές αποψιλώσεις και καθαρισμοί. Πρόσφατα (2004) ολοκληρώθηκε κατασκευή δικτύου διαδρομών επισκεπτών, κτιριακή βελτίωση και επανέκθεση του Μουσείου Κεραμεικού, τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων, διαμόρφωση αμφιθεατρικού χώρου θέασης. Με πρόσφατες (από το έτος 2000 και εξής) απαλλοτριώσεις οικοπέδων ομόρων προς τον αρχαιολογικό χώρο η έκτασή του αναμένεται να διευρυνθεί και να πραγματοποιηθούν εν καιρώ νέες ανασκαφές.

Το μικρό μουσείο μέσα στο χώρο φιλοξενεί ευρήματα μόνον από τις έρευνες στον Κεραμεικό.

Θ. Ηλιόπουλος, αρχαιολόγος

Overview

Purpose: Excursion	Type: Archaeological site	Country: Greece
City: Athens		

Agent info

info@greekmap.eu – Admin

Greek Map